gult8 cyan8 magenta8 svart8

DAGSINS MEINING

Postverkið aftur gísli í politiskari ósemju

Aftur eru starvsfólkini í Postverki Føroya gísli í einum politiskum spæli og aftur hongur hóttanin um uppsagnir í luftini. Alt hetta samgonguskeiðið hava vit hoyrt, at nú skal Postverkið umskipast tl eina almenna fyritøku ella eitt alment partafelag. Men tá nakað skal gerast, hendir einki, og Postverkið haltar víðari, og neyðugt er á hvørjum ári við eini eykajáttan, so Postverkið kann halta eitt sindur afturat.

Slíkt kunnu landsins myndugleikar hvørki bjóða stovninum, teimum mongu starvsfólkunum, sum annaðhvørt sita við eina skivu ella bera post út í øllum veðri. Heldur ikki kunnu landsins myndugleikar bjóða landsins borgarum eina slíka tænastu, sum er skerd munandi seinastu árini.

Víst hevur Postverkið ikki so stóran týdning nú, sum Postverkið hevði áður. Allar fyritøkur, vinnuvirki og stovnar, hava annaðhvørt faks ella eru uppi í teldupostskipanini. Tað sama ger seg galdandi við vanligum húskjum, sum alt fleiri kunnu senda og fáa teldupost. Harafturat kemur, at tær privatu flutningsfyritøkurnar, sum eru komnar á marknaðin seinastu 5-10 árini, kunnu veita eina skjóta og góða tænastu.

Men hóast alt hevur Postverkið ein stóran týdning - bæði fyri vanlig húski og ikki minst fyri útjaðaran - og henda tænastan má vera í toppi. Tað ber ikki til, at fólk á bygd bara fáa post einar 2-3 ferðir um vikuna, og at postavgreiðslur í høvuðsstaðnum lata aftur á hálvum degi og hava stongt leygardag. Skal Postverkið liva upp til hugtakið sum tænastustovnur, má tænastan verða betri.

Hetta kunnu óivað tey flestu semjast um. Hinvegin er verri at semjast um tann skipanarliga spurningin: skal Postverkið halda fram sum ein vanligur landsstovnur, og møguliga fáa játtan til ískoyti á fíggjarlógini og ikki kappast við flutningsfyritøkurnar, ella skal Postverkið umskipast til eina sjálvstøðuga almenna fyritøku sum t.d. Apotekið, Útvarpið og Sjónvarpið, ella skal Postverkið umskipast til eitt alment partafelag eins og Føroya Tele.

Tað hevði verið áhugavert, um ein frágreiðing, ella álit, varð gjørt um teir ymisku møguleikarnar. Tað er "in" við almennum partafeløgum, men tað týdningarmesta má verða at skipa Postverkið, soleiðis, at stjórn, leiðsla, og starvsfólk, høvdu ábyrgdina at reka stovnin sjálvstøðugt, eisini fíggjarliga, uttan eina áhaldandi uppíblanding frá landsins síðu. Nakað annað er so, at landið má vera við til at spýta í kassan, tí Postverkið er so afturúrsiglt seinastu 10-12 árini, at brúk er fyri nógvum milliónum krónum.

Men hetta arbeiðið má helst bíða, til vit hava fingið eina nýggja landsstýrissamgongu, tí hetta landsstýrið megnaði heldur ikki at semjast um eina skipan fyri Postverkið og skapa Postverkinum og starvsfólkunum tryggar og avbjóðandi karmar at virka undir!

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Viðmerking til Sosialin

Kári Hansen,
keypm á Strondum

Nú um dagarnar var aftur eitt skriv frá Eivindi Jacobsen, borgarstjóra á Strondum. Hesaferð er tað umsorgan fyri okkara eldru ið er til umrøðu.

Tað má so vera at býta høvdið av allari skomm, at Eivind torir at úttala seg um at hava umsorgan fyri okkara gomlu.

Hetta, at ein komuna kennir tað sum sína allarfremstu ábyrgd at gera alt, ið gerast kann, fyri tey gomlu í komununi, mátti verið so sjálvsagt.

Tað eru tey gomlu, ið hava skapt allar teir frálíku karmar, ið vit yngru í dag njóta gott av.

Í staðin fyri at rokna tey gomlu sum eina fíggjarliga byrðu fyri komununa, so áttu tit, sum í dag ráða fyri borgum at sæð tað sum ein heiður at skipað soleiðis fyri, at øll gomul í sóknini fáa eini virðilig ellisár.

Sjóvar kommuna var í samstarvi við Skála kommunu um eitt eldrasambýli á Skála. Tað vóru so nøkur av okkara bygdagólkum, ið fingu innivist har, teir seinastu dagar tey áttu her á fold. - Síðani kom split í, býttheit og stoltleiki frá tveimum høvuðkambum endaði so við, at Sjóvar kommuna tók seg burturúr. - Tá varð útalað, at strandingar skuldu klara síni viðurskifti sjálvir.

Farið er um longsta dag ár 2001, og tey gomlu í Sjóvar komunu eru fullkomiliga slept upp á fjall. - Og tað ringasta av øllum er, at borgarstjórin næstu fýra árini er sami Eivind Jacobsen, sum onki hevur klárað at gjørt fyri tey gomlu - og heldur ikki fer at megna at gera nakað so leingi, hann situr í borgarstjórasessinum.

Tað sær út sum, at Eivind hevur átikið sær lutin sum eitt slag av chefideologi hjá Sambandsflokkinum. - Eg veit ikki, um hetta er nýggjur sessur innanfloks, men um so er, so er tað ikki rætti maðurin, ið situr í honum.

Hava fult álit á rektaranum

Lærararáðið á Føroya Læraraskúla
Mentamálastýrið
Hoyvíksvegi 72
100 Tórshavn

Seinastu tíðina hevur nógv verið skrivað og talað um Føroya Læraraskúla: um leiðsluviðurskifti, og um hvussu tað hjá summum næmingum er at vera lesandi á skúlanum. Lærararáðið á Føroya Læraraskúla kann og vil ikki blanda seg í tað, ið einstaklingar meina og siga alment um viðurskifti á skúlanum – tað hevur hvør einstakur rætt til. Men í tann mun tað hevur týdning fyri undirvísingina og arbeiðið á Føroya Læraraskúla, verður tað viðgjørt í nevndum og ráðum fyri lærarar og lesandi, har ið tað eigur at verða viðgjørt.

Okkara hægsta umboð, Mentamálastýrið, við aðalstjóranum á odda, trínur fram í fjølmiðlunum við støði í innanhýsis vitan og leggur uppí í einum máli, sum eigur at verða loyst millum partarnar. Tað, ið aðalstjórin vegna Mentamálastýrið ger, er at seta nøkur viðurskifti so einfalt upp, at hjá einum, sum ikki kennir viðurskiftini innanífrá, ber illa til at gjøgnumskoða tey. Framferðarhátturin er ódámligur, tí aðalstjórin ikki virðir vanliga embætismannasiðvenju.

Tað bøtir ikki um, at júst fráfarni landsstýrismaður í mentamálum brúkar sama framferðarhátt.

Vit á Læraraskúlanum undra okkum á og eru hørm um, at Mentamálastýrið, sum skuldi verið okkara fremsti samstarvsfelagi, íblástur og verji, millum manna verður fatað sum mótpartur.

Tann ágangur, sum óbeinleiðis rakar lærarar skúlans, rakar leiðslu skúlans so mikið meinari, og avleiðingarnar av hesum eru við til at skapa vánaligan trivnað og vánaligar arbeiðsumstøður hjá øllum á skúlanum, eisini teimum lesandi. Ákærurnar móti leiðslu skúlans, sum eisini fevnir um lærararáðið sum parti av leiðsluni, hava verið harðar og fara illa við fólki. Vit geva rektaranum okkara fulla stuðul.

Um so er, at onkur formlig viðurskifti ikki eru í lagi, er tað uppgávan hjá umsitingini at fáa hetta í rættlag, er hon uppgávu sína vaksin. Annars hoyra tílík viðurskifti ikki heima í bløðum, men í samstarvi millum arbeiðspláss og fyrisiting.

Vit hava fult álit á rektaranum og vilja fegin hava gott samstarv við okkara fyrisiting. Hesi eru ørindi okkara við hesum skrivi.

Fyri stuttum høvdu rektarin og umboð fyri skúlan fund við Mentamálastýrið við landsstýrismanninum á odda, tann fyrsta í nógv ár. Vit bjóða nýggja landsstýrismanninum í mentamálum, Óla Holm, vælkomnum og bjóða honum saman við hansara embætisfólkum at koma á fund við alt lærararáðið, so vit kunnu finna felags stev aftur.

Lærararáðið
á Føroya Læraraskúla
26. juni 2001
Sigrid Dalsgaard
formaður
Dagbjartur Debes
næstformaður
Mikkjal Mikkelsen
skrivari

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Marjun Dalsgaard marjun@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
John Johannessen john@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

gult9 cyan9 magenta9 svart9

VIÐMERKINGAR

Sannleikin er ofta illa lýddur

Eivind Jacobsen
Strendur

Ein svenskur leverandørur segði mær, at fyri at verða ein góður politikari, skuldi tú ikki hava nakran moral. Tess lægri moral, tess betri politikari. Hesi orð runnu mær í hug, tá eg fríggjadagin las aftursvar frá Helenu Dam á Neystabø, til viðmerking mína til hennara bíliga stemmufiskarí leygardagin 23 juni.

Púra óforskamma endurtekur hon, tað hon segði og gloymur púrasta at aftursvísa mínum viðmerkingum. Men hvat skal hon siga? Hon veit, at eg havi grein í mínum máli.

Hon vísur á alt, hon sigur seg hava gjørt fyri tey eldru, men er tað bert óseriøst reyp uttan hald í veruleikanum. Eg skal enn einaferð sláa fast, at játtanin á eldraøkinum í dag er nógv lægri enn hon var í 1990 (sí grein hjá HPS í Dimmalætting 30/6). Sambýlir verða fíggja 90-100% av kommununum(FG Dimmalætting 30/6), og tí hevur Helena avgjørt einki gjørt fyri at betra hetta økið. Heimahjálpirnar eru harumframt fluttar úr privatum heimum inn á sambýlir og tí liggja fólk óhjálpin heima. Við lágum kommunalum íløgukvotum skal meira enn formansval í sjálvstýrisflokkinum til, fyri at byggja røktarheim í Norðstreymoy.

Á Landssjúkrahúsinum senda tey sálarliga sjúk fólk, sum noyðast at verða tætt við lækna alt samdøgri, til hús í 2 mánar, orsaka av sparingum. Hetta hevur Helena ábyrgdina av og tað er ikki nakað at rósa sær av.

Hækkingin av pensjón røkkur ikki longur enn til nógv dýrari olju og hækking av mati v.m. Prístalsregulering er bert av einum parti av pensjónini. Tí hava pensjonistar helst verri kor enn í 1998.

Alt í alt átti fyrrverðandi ministarin at skammast yvir tað elendigheit, sum hon hevur havt ábyrgdina av og einki gjørt við seinastu 3-4 árini. Tíverri noyðast vit at ásanna, at samanlíkningin millum tey 40 og tey 7000 passar. Sum ein segði,: " Handan Ali Baba kenni eg ikki, men eg kenni væl teir 40 ránsmennirnar."

Fullveldi fram um vælferð
Helena mælir til, at suðuroyarskipið verður útsett. Men tað ber ikki til. Smyril verður lagdur í 2005 av skipasýninum og altjóða krøvum. Tí hevur Helena avgjørt, at skip, havnalag v.m. fyri 4-500 mió skal gerast. Og tað verður dagur í viku, tá Helena fær Ketu Jógvan at frásiga sær undirsjóvartunnil. Tí skal sláast rimmarfast, at Helena við at minka ríkisveitingina við 356 mió, sum hon sjálv hevur samtykt, hevur valt fullveldi fram um vælferðina hjá teimum gomlu og óhjálpnu. Um Helena meinti nakað av tí hon sigur, var hon fyri langari tíð síðan farin úr samgonguni. Alt tos um tey gomlu er orðaskvaldur. Um vit royna at hyggja hvat er hent seinastu 3-4 árini, síggja vit einki. Sanniliga vita vit hvat Helena stendur fyri. Nevniliga, tóm orð og einki annað. Tann umhugsni veljari veit, tá krossurin skal setast, at tað eru úrslitini sum telja.

Søgan um Lassa
Øll sum eg havi tosa við, eisini samgongufólk, eru á einum máli um, at Helena er óloyal móti samgonguni, tá hon proklamerar at nú skal eldraøkið raðfestast frammalaga.

Tað er einki at ivast í, at loysingin er prioritera nummar 1. Tí koma onnur mál í aðru røð. Hesa greiðu niðurstøðu koma vit eisini til í samgonguskjalinum (WWW. Folkaflokkurin.fo)

Nú Helena er farin at tosa um tey gomlu, spyrja vit um søgan um Lassa Klein er við at endurtaka seg. Lassi legði fram uppskot um pensjónir móti viljanum hjá sínum egnu. Úrslitið av hesum minnist Helena uttan iva.

Sambandsflokkurin vísur ábyrgd
Besta verja er álop. Tá Helena ikki kann verja egna elendigheit, noyðist hon at leypa á Sambandsflokkin. Hon fer eisini langt aftur í tíðina. So langt, at søgan byrjar, tá hon var við til at stovna SU. Hon sigur, at í teimum góðu tíðunum gjørdi sambandsflokkurin einki fyri tey gomlu. Í góðu tíðunum, sum byrjaðu í 1985 var sjálvstýrisflokkurin í samgongu, saman við javnaðarflokkinum, so tá hevði Helena meira ávirkan enn allur sambandsflokkurin tilsamans.

Tá ringast stendur til eru altíð boð eftir sambandsflokkinum. Har eru menn og kvinnur, sum føroya fólk setur sítt álit á, tá neyðin er stórst. Soleiðis var so sanniliga í 1994. Sambandsflokkurin gjørdi eitt stórt arbeiði fyri at fáa samfelagið aftur á føtur. Við harðari hond bleiv stýrt og opportunistiskir landsstýrismenn við ongari ábyrgd fingu um neyðugt fótin. Hetta kostar atkvøður. Men hjá sambandsflokkinum kemur land og fólk fram um atkvøður.

Tað er púra burturvið, tá Helena sigur, at vit einki hava gjørt. Sambandsflokkurin fekk samfelagið aftur á føtur úr svárari kreppu. Pensjonistar og tey veiku fingu lítlar batar, hóast einki var at lata av.

Sambandsflokkurin veit, at pengar skulu í kassan áðrenn gjaldast kann út. Tí fingu vit fakfeløgini at vísa ábyrgd við teirra lønarkrøvum. Sambandsflokkurin megnaði tá at samla alt fólkið í eini roynd at bjarga Føroyum.

Sitandi samgonga kom til búgvi borð. Tað sum lat seg gera í 1998 átti at verði enn lættari í 2001, men Helena hevur einki gjørt. Og tá pensjonistar, tey veiku og fagfeløgini, eftir ætlan sambandsfloksins, skuldu fáa aftur tað, sum tey høvdu hjálpt Landskassanum við, valdi sitandi samgonga, sum Helena er partur av, at brúka hesar pengar til fullveldisætlanina.

Sambandsflokkurin er einasta borgan fyri framburði í hesum landi. Vit trúgva uppá, eftir at vit so ofta hava tikið um endan, tá aðrir hava stýrt okkum út á sjógv, at tann dagur, tá veljarin setur sambandsflokkin á brúnna, ikki at redda stumpunum, men at arbeiða fram ímóti einum samfelag á hædd við okkara grannalond nærkast í hvørjum. Hetta vita tey gomlu eisini, og fara tey at velja sambandsflokkin fram um bíligar stemmufiskarar.

Illa varð fregnað

Hans Harryson Hansen

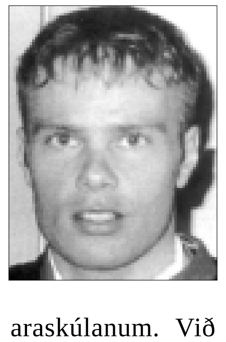

Í nakrar vikur hevur Føroya Læraraskúli ligið undir lesiglasinum. Hvøss og bitgóð orð hava staðið í marguni, og blaðsølan hevur gingið sum heitt breyð. Útsøgnin hevur kastað skugga, og tann góðvarni, ið trýr hvørjum illum orði, sum prentað verður, heldur ivaleyst, at øll eru á einum máli: Føroya Læraraskúli hevur mist sína stevnu; hann rekur fyri vág og vind og uttan mál og mið; er eitt skúlaskikki har ongin skikkur valdar.

Vit vita, at hóttafall selir bløð, men gloyma vit gleps og grenj eina løtu, hvørji eru so knútapunktini í málinum?

Ein skal ikki hava gingið nógvar vikur á Læraraskúlanum, áðrenn ein sær, at Føroya Læraraskúli er skorin eftir serligum pedagogiskum leisti. Nakrir næmingar á skúlanum, sum onkursvegna eru endaðir í Ráði Teirra Lesandi, líka ikki pedagogisku stevnu skúlans, og í Fregnum velja hesir at taka dýran til og siga, at tað er kaos á Læraraskúlanum. Við øðrum orðum: Tað hevur ikki verið samsvar millum tað, ið hesir høvdu væntað sær, tá ið teir settu seg við skúlaborðið, og tað, ið varð borðreitt.

Sjálvt um ákærufólkið tekur strangliga til orðanna, so svarar Pauli Nielsen, rektari á skúlanum, aftur og sigur, at Læraraskúlin er ikki farin av kós, men at skúlin harafturímóti hevur skift kós. Og tað er munur á!

Ein kann tí siga, at orrustan á Læraraskúlanum í roynd og veru snýr seg um, at trioin í Ráði Teirra Lesandi øðrumegin og Pauli Nielsen hinumegin eru ójavnir á máli um, hvussu menniskju eru; hvussu menniskju læra; og hvussu tann góði skúlin skal síggja út.

Næmingarnir, sum verða endurgivnir í Fregnum, høvdu helst væntað, at Læraraskúlin fór at taka við, har miðnámsskúlin slepti. Hesir hava tikið fyri givið, at næmingarnir á Læraraskúlanum verða settir øvugtu megin pultin at loysa málsligar og matematiskar krossorðagátur frá morgni til myrkurs, til teir fýra ár seinni fáa prógv og verða bidnir um at skifta pláss. Hesir næmingarnir hava óivað ta skúlafatan, at tú lærir mest, tá ið tú situr og líður á, hvat ið lærarin ber fram. Lærarin skal siga tær, hvat tú skalt lesa, og nær tú skalt lesa; lærarin skal føra protokoll, hann skal vita, um tú hevur gjørt títt heimaarbeiði, hann skal seta knyklar í brýr, skelda út og hann skal tveita teg á dyr, um tú ikki ert lýðin. Myndliga kunnu vit siga, at næmingarnir skulu vera sum heimalambið, ið stendur í tjóðri. Og lærarin skal vera tann góði hirðin, sum kemur við mjólkafløskuni, og sum flytur móðurloysingin ein lítlan fót av grønum grasi um dagin.

Vit kenna henda undirvísingarháttin, hann er elligamal, nøkur siga seg hava lært nógv á einum slíkum skúla, og enn í dag eigur hann sínar fyrisprákarar.

Leiðslan á Læraraskúlanum er meira víðskygd og nútíðbær. Man tekur fyri givið , at tá ið tú søkir inn á Læraraskúla, so er tað tí, at tú hevur eitt brennandi ynski um at undirvísa og at fáast við børn og ungfólk. Og at tú vilt kýta teg fyri at fáa eina so góða útbúgving sum gjørligt.

Á Læraraskúlanum hevur man álit á teimum lesandi og heldur, at tað skuldi ikki verið neyðugt at nýtt koyrilin fyri at fáa vaksin fólk at arbeiða.

Á Læraraskúlanum veit man, at tú lærir ikki bara, tá ið lærarin heldur fyrilestur. Tað eru so nógvir aðrir undirvísingarhættir, sum eru spennandi og sum kasta av sær. Umframt vanliga floksundirvísing, har lærugreinirnar verða terpaðar hvør í sínum lagi, so fáa næmingarnir á Læraraskúlanum tíð og rásarúm at lesa eftir áhuga og eftir tørvi.

Øll eru samd um, at næmingarnir, sum koma út av Læraraskúlanum, skulu duga sína lærugrein til lítar. Men at vera yrkisliga lýtaleysur er ikki tað sama sum at duga sum lærari. Fyri at fáa drenið at renna báðar vegir og fyri at knýta vitan og frálæru saman fáa næmingarnir á Læraraskúlanum tíð at seta seg inn í ymiskar undirvísingarhættir og lærutilgongdir. Teir lesa um, hvussu stóran týdning tað hevur, at næmingarnir trívast á skúlanum, at teir kenna seg tryggar og týdningarmiklar, at teir verða tiknir við uppá ráð og fáa rós o.s.fr..

Undirvísingin á Læraraskúlanum er fjølbroytt. Næmingarnir á skúlanum sleppa at royna í verki teir undirvísingarhættir, ið nýggja fólkaskúlalógin krevur: Umframt flokslestur tekst tú við temarbeiði, verkætlanir, verkstaðarundirvísing, tú ert á skeiðum, arbeiðir við uppgávuskriving, hevur tvørgreinaliga undirvísing o.m.a.. Tú fært høvi at grópa í tilfari, at velja tær evni og smíða tær yvirskriftir eftir tykki.

Á Læraraskúlanum lærir tú stutt sagt at taka ábyrgd av egnari læru.

Tann frælsa skúlahugsanin, sum ein finnur á Føroya Læraraskúla, ber ikki boð um óskil, men frælsið avdúkar, og frælsið letur fólk úr hvørjum trá og skjólir ikki skommina: frælsið fær nøkur at arbeiða sum hestar og fær onnur at leggja seg á løtu síðu.

Tankin um tann frælsa og fjølbroytta skúlan er góður, og tey, sum duga at fylgja tankanum, og sum duga at ganga á einum slíkum skúla, fáa nógv av skafti og kundu ikki hugsað sær nakað annað. Men greinin í Fregnum er prógv um, at tey finnast, sum ikki duga sær hógv á Frælsinum, og sum ynskja seg aftur í hornaband.

Ein kann so grunda um, hvar Svarta Per endar í hesum meldrinum…